

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 16 gld. na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Inzerate zunaj Kranjskega sprememata tudi Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallrischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani v Salendrovih ulicah šte. 5.

St. 19.

V Ljubljani, 15. oktobra 1890.

Leto VII.

Obseg: Kranjski odlikovanci na dunajski kmetijski in gozdarski razstavi. — K obnemu zboru. — Poučen izlet na grajščini Rakovnik in Mokronog. — Vino ameriških trt. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inzerati.

Kranjski odlikovanci na dunajski kmetijski in gozdarski razstavi.

Glavni odbor dunajske kmetijske in gozdarske razstave objavil je ravnokar imena odlikovancev te razstave. Kranjska dežela sme biti jako zadovoljna z uspehom, kajti priznanih je njenim razstavnikom jako mnogo odlik. Omenjamo, da ni med odlikovanci nekaj odličnih razstavnikov, ki so pa bili gotovo le prezrti, zato se je kmetijska družba obrnila na merodajno mesto, da se popravi napaka, kar bomo ob svojem času še poročali.

Odlike so četverne: I. častna diploma (za družbe, zastope i. t. d.), ali pa zlata svetinja (za trgovce). II. Srebrna svetinja ali pa priznanska diploma za predmete domačega obrta. III. Bronasta svetinja. IV. Razstavna diploma.

I. Častna diploma ali zlata svetinja je priznana:

- 1.) C. kr. kmetijski družbi kranjski za skupno razstavo kranjskih pridelkov.
- 2.) Ribiškemu društvu kranjskemu za razstavljene kranjske ribe.
- 2.) Franu Kotniku na Vrhniki za parkete, (edina I. odlika v tej stroki na vsej razstavi).
- 4.) Karolini Lapajne-tovi v Idriji za čipke.
- 5.) Petru Majdiču v Mengiši za moko kot soudeležniku skupne razstave avstrijske mlinarske zaveze.

II. Srebrna svetinja ali diploma v skupini domačega obrta je priznana:

- 6.) Podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske za razstavljena v šoli izdelana učila.

7.) Mihaelu Ambrožiču v Mojstrani za razne čebelarke predmete.

8.) Martinu Draganu v Beli Peči za panje iz lesne volne.

9.) Karolu grofu Lanthieriju v Vipavi za vina.

10.) Ivanu Koslerju v Ljubljani za lesne izdelke.

12.) Alojziju Loy-u v Kočevji za vino.

13.) P. M. Avgustu Maly-ju v Beli Peči za lesno volno.

14.) Mihaelu Pakiču v Ljubljani za suho robo.

15.) Matiji Pakiču v Ribnici za suho robo.

16.) Mat. Pircu v Kranji za platnene izdelke.

17.) Ferdinandu Schulzu v Ljubljani za prgotovljene ribe.

18.) E. Stampflu v Ljubljani za izdelke kočevskega domačega obrta.

19.) G. Tönniesu v Ljubljani za stroje za obdelovanje lesa.

III. Bronaste svetinje so priznane:

20.) C. kr. kmetijski družbi kranjski za skupno izložbo gozdarskih pridelkov.

21.) Grofu Kottulinskemu v Boštanji za lesne izdelke.

22.) Ivanu Jegliču v Begunjah za čebelarke predmete.

Denarna darila v skupini domačega obrta sta dobila:

23.) Ivana Dolčič in

24.) Janja Radojčić.

„Hors concours“ t. j. vsaki odliki se je odpovedala:

25.) Bratov Koslerjev pivovarna v Ljubljani.

Vsi imenovani razstavniki razen onih pod št. 2, 12, 19 in 22 razstavili so svoje predmete v paviljonu c. kr. kmetijske družbe kranjske. Ako se oziramo na veliko konkurencijo in malo število udeležnikov s Kranjskega, moramo reči, da so bili kranjski razstavniki izvenredno odlikovani, in sicer toliko glede na število, kolikor glede na kakovost odlike.

K občnemu zboru.

Zopet razglasuje glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske vabilo na družbeni občni zbor, ki bode v četrtek 30. t. m. v Ljubljani. Minoli so časi, ko je bilo treba odboru iskati po Ljubljani družabnikov v dan zborovanja, da so naredili občni zbor sklepčen, kajti udeležba iz vse dežele je sedaj toliko mnogobrojna, da je navzočnih po dvakrat do trikrat toliko udov, kolikor jih pravila za sklepčnost zahtevajo. Ko se danes obračamo s tem člankom do podružnic, da ne zamude poslati na zbor svojih zastopnikov, ter do udov, da se prav obilo udeleže zbora, samo ob sebi je umevno, da ne skrbimo s tem za sklepčnost zbora, marveč le za družbeno uglednost. Mnogobrojno obiskan družbeni občni zbor dokazuje razcvitanje družbe, zaupanje udov do odbora, zanimanje kmetovalcev cele dežele za stanovski napredek svoj, probujenost med kmetovalci in daje ukrepom zborovim nasproti merodajnim krogom večo veljavo. Ker z mnogobrojno udeležbo udov na občnem zboru zadobi družba večo veljavo, večo uglednost, zato z današnjim člankom tudi vabimo ude naše na zbor. Trditi smemo, da je z vsakim napredkom kmetijstva v naši deželi trdno spojeno ime naše družbe in da so družbeni uspehi veliki ter od leta do leta večji. Kakor človeku raste z uspehi tudi njegova delavna sila, tako tudi družba ne misli počivati, ampak hoče še več, še lepših uspehov doseči. Glavni odbor si je za svoje prihodnje delovanje izbral lepih nalog, v katerih zvršitev mu bode treba vsestranske podpore. Naravno je, da se mora zaradi podpore obrniti najprvo do udov. Ne zahteva denarne podpore, ako pa pridejo udje k občnemu zboru v prav obilem številu, dado s tem veljavo zborovim ukrepom, in to je najboljša in največ vredna podpora. Na letošnjem občnem zboru obravnavale se bodo reči, ki bodo za gmotni napredek naše dežele velevažne, zato je glavnemu odboru do tega, da bode udeležba prav obilna in da izrečejo svoje mnenje zastopniki iz vseh krajev dežele kranjske.

Nadejamo se torej, da se snidejo v prav obilnem številu 30. t. m. v Ljubljani na občnem zboru vsi tisti, katerim je kaj do gospodarskega napredka naše domovine ter do dobrega gmotnega stanja slovenskega kmeta.

Poučen izlet na grajščini Rakovnik in Mokronog.

(Konec.)

V jutro drugega dne odpeljali smo se proti pristavi Zagorici, da si ogledamo pred vsem umetelno zboljšane senožeti, ki so last mokronoške grajščine. Za voditelja potrudil se je grajščak gospod baron Berg sam, čigar ime dobro sluje med naprednjaki kmetijskimi. Po kratki vožnji dospeli smo iz Mokronoga do potoka Mirne, kjer

se na levem bregu razprostirata krasni senožeti Škofija in Galovica. Tu smo postali, in ljubeznjivi gospod baron nam je jel razlagati, kako je te senožeti izboljšal z osuševanjem in namakanjem. Pravil je, da sta bili obe senožeti v prejšnjem času zelo premočeni od nadanje (podzemne) vode, ki se ni mogla odtekati. Rodili sta za tegadelj le malo ter skoro same kisle trave, loček in mah, tako da je bil pridelek zelo nepovoljen. Velik del teh senožeti kosili so samo po enkrat na leto. Iz kratka, ruša senožetna bila je tako malovredna, kakeršno še sedaj vidimo povsod po sosednih senožetih, katere so še do danes obraščene s skoraj samimi močvirnimi travami. Vzrok temu bila je zastajajoča voda, ki je premakala zemljo od spodaj navzgor. V prejšnjih letih so že izkušali zboljšati senožeti s tem, da so vrezali odprte jarke, po katerih naj bi odtekala podzemna voda. Uspeh tega osuševanja pa je bil majhen, kajti jarki so bili zaradi premajhnega strmca le po 2 čevlja globoki, tako da se ni voda dovolj odtekala. Ta nepovoljni uspeh osuševanja z odprtimi jarki bil je povod, da so poklicali kulturnega inženjerja R. Possek-a iz Gradca, da bi on z bolj izdatnim načinom osušil senožeti. To nalogo je tudi povsem častno rešil.

Inženjer Possek je dal najpred izkopati na raznih mestih senožeti jame, da se je prepričal, kako visoko sega v zemlji nadanja voda. Preveril se je, da stoji podzemna voda povsod 1½—3 čevlje pod površjem. Tako blizu ruše zastajajoča voda pa je preobila za dobro senožet. V takovi leži izginejo sladke trave, namesto njih pa rastejo vsakovrstne kisle trave in mah, kakor nam zosedne senožeti še do danes dejanski spričujejo. Ker sta obe senožeti na videz popolnoma ravni, treba je bilo inženjerju natančno določiti, kod in kam se bode preobila voda iz senožeti odtekala in na kakov način ju je osušiti. V tem slučaju kazalo je osušiti senožeti z drenažo t. j. s pomočjo lončenih cevi, položenih na dno jarkov, katere je potem pokriti. Inženjer Possek je v ta namen niveliral obe senožeti, da je natančno izračunal, za koliko in kam visi vsaka. Na podlogi niveliranja določil je potem mér in potrebno število drenažnih jarkov.

Ker je za dobro uspevanje travniške ruše vendar potrebna nekolička vlažnost v zemlji in se je bati, da bi dobro osušeni senožeti potem mankalo potrebne vlage, skrbel je inženjer tudi za namakanje senožeti, ki je ob takih okolnostih večidel potrebno.

Delo drenaže in namakanja pričelo se je l. 1883. in na jesen l. 1886. bilo je končano.

Po teh poučnih besedah pogledali smo način osuševanja in namakanja najpred na senožeti Škofiji. Ta senožet meri 16 oral ter leži na levo stran ceste. Situacijski črteži, katere nam je gospod baron blagovoljno prepustil, služili so nam izvrstno v laže orientovanje. Senožet Škofija je osušena s pomočjo 8 sistemov*), iz katerih priteka voda v odprt vodotok. Po tem vodotoku izteka se vsa voda blizu mostu v potok Mirno. Nad 1½ uro smo se mudili na tej senožeti, da smo si do dobrega ogledali uzorno to melioracijo. Zanimivo je bilo videti, kako je vsak čas pritirala voda iz drenažnih cevi rdečkasto rumeno blato v velikih kosih. To blato obstoji poglavitno iz škodljivega železnega okisca in prstnih kislin, ki se tvorijo v močvirni zemlji.

Senožet Škofijo namakajo s pomočjo 3 jarkov, po katerih napeljujejo vodo iz malega pritoka Mirne na zgornjem konci senožeti. Način namakanja obstoji v tem, da teče voda po tanki plasti po nagneni senožeti. Odteka-

*) Sistem imenujemo vse stranske jarke skupaj, ki se iztekajo v en glaven jarek.

joča voda se zbira potem po odprtem vodotoku, ki jo odpeljuje v potok Mirno.

Potem smo odšli na senošet Galovico, ki je 50 oral velika ter leži na desno stran ceste. Ta senošet osušena je s pomočjo 6 sistemov, pri katerih pa so stranski in glavni drenažni jarki mnogo daljši. Vsa voda izteka se iz senošeti na najnižem mestu v Mirno, kjer je vzidana velika zatvornica, ki se ob nastopu Mirne zapira. V tem slučaju odpeljuje vso vodo iz senošeti poseben jarek, ki se izteka veliko niže pod vasjo Mostom v Mirno. Ker je Mirna večkrat preplavljala senošeti ter prizadevala pogostoma pred košnjo veliko škodo, obsuta je vsa senošet proti potoku z nasipom, ki odvrta škodljivo povodenj. Posebno zanimivo je na tej senošeti tudi namakanje, ki se vrši na dvojen način. Zgornji del senošeti namakajo tako kakor Škofijo, namreč da napeljejo vodo po jarkih na najvišje mesto senošeti, od koder se razteka v tanki plasti proti nižini. Ves drugi del senošeti namakajo pa s pomočjo jezbe. V ta namen razdeljena je senošet v 8 tabel, ki so obdane na vse 4 strani z nasipi ter zaporne z zatvornicami. V te posamezne table napeljejo vodo, ki se med nasipi zajezi tako, da stoji blizu 1 m visoko po senošeti. Ta način namakanja rabi tamkaj, kjer leži senošet v vodoravnem mer. Kadar je voda na jesen in spomladi motna, spuščajo jo v te table, da stoji blizu do vrha visoko. Voda ostane potem tako dolgo na senošeti, da se očisti, t. j. da se blato (iz vode) usede. Kakor hitro se je voda učistila, odpró zatvornice, da voda počasi odteče. To namakanje ponové zmerom ob motni vodi, seveda le nekaj časa pred košnjo ne. S takim namakanjem ostane vse blato na senošeti, in ker je blato bogato gnojilnih snovi, gnojimo s takim namakanja še naj izdatneje senošeti.

Zgornji konec senošeti namakajo z vodo malega pritoka, ki se izliva na spodnjem konci senošeti v Mirno. Potoma se v njegovo strugo izteka več drenažnih jarkov, katerih vodo odpeljuje ob enem v Mirno.

Uzorno melioracijo te velike senošeti ogledovali smo tudi nad 1½ uro. Nazadnje dal je gospod baron za poskus namočiti zgornji del senošeti, da smo se še dejanski osvedočili ob uspešnem načinu namakanja. Zelo zanimivo je bilo videti, kako je voda malo časa potem, ko je travniški strežnik odprl zatvornice, začela curljati po senošeti. Kako daleč nizdoli je tekoča voda premakala senošet, pričala je najbolj tolpa vran, ki so prežale na razno golazen, prihajajočo iz premočene zemlje.

Vino ameriških trt.

Znano je, da o nekaterih ameriških trtah govoré, da „neposredno rodé“. To so namreč take ameriške trte, ki rode grozdje, iz katerega se dá napraviti pitno vino. Jasno je, da so take trte posebno važne, če hočemo, kakor hitro je moči, pridelovati vino v vinogradu, katerega je uničila trtna uš. Čez nekaj časa se pa neposredno rodeče ameriške trte premene v evropske, če jih pocepimo z žlahtnimi evropskimi trtami. Trte, o katerih govorimo, imajo največ modro grozdje, od katerih se dela rdeče vino. Posebno je pa omeniti, da rodé ameriške trte jako mnogo grozdja, in zatorej jih je iz več ozirov priporočati. Čeprav neposredno rodeče ameriške trte uspevajo tudi po bolj severnih krajih, vender jih je le za bolj južne priporočati, ker po severnih ima sok takih trt le malo sladu v sebi, pa veliko kisline. K omenjenim trtam prištevajo se zlasti Jacquez, Othello, York-Madeira in Viala.

Edina neugodnost ameriških trt je, da njih vino ima takoi menovani „lisičji ukus“, ki ga večina naših čitateljev

pozna od Izabelinega grozdja. Ta ukus, ali bolje rečeno, duh (aroma) — kajti v resnici ga poskušamo in vohamo — spomina nekoliko malin, nekoliko vrtnih rdečih jagod; nekaterim se zdi jako prijeten, drugim pa jako zopr. Ta ukus se ublaži, če se vino dalje hrani, dasi popolnoma ne mine. Da se vino s takim duhom proda, dokazuje nam, da po Štajarskem in Tirolskem jako zelo sade Izabelo in iz nje grozdja delajo vino. Ta zoprni duh pa tudi najzoprneje dišečemu grozdju jako pomanjšamo, če zrelo grozdje jako hitro zmečkamo in takoj iztisnemo. Ker je to grozdje barvilno, dobimo temnordeče vino, če tudi ne vre na luščinah. Vino pa že novo nima skoro nič zoprnega ukusa, ker se snov, od katere je ta zoprni ukus, nahaja v luščinah.

Pri pokušnji vina na kmetijski in gozdarski razstavi na Dunaji presojevali so večkrat tudi vino neposredno rodečih ameriških trt, in posebno so ugajale pokušnje iz Klosterneuburških državnih vinogradov. Bolj važna so pa ona vina neposredno rodečih ameriških trt, ki se že na debelo prodajajo. To so zlasti vina iz južnih avstrijskih pokrajin, osobito s Primorskega, ki so bila lepo rdeča in niso imela prav nikakega zoprnega ukusa ter so zatorej posebno ugajala presojevalcem. Vidimo torej, da imamo celo v slučajih, ko ni moči precej nasajati požlahtnjenih trt, v neposredno rodečih ameriških trtah sredstvo, da ohranimo vinstvo vzlic trtni uši.

Dr. J. Bersch v „Allg. Weinzeitung“.

Razne reči.

— **Kjer s premogom kurijo**, nabere se po zimi toliko žlindre, da ne vedo, kako se je iznebiti. Žlindra pa je jako dobra za potresanje potov po vrtilih. Potresi je 10 do 15 cm. na debelo, slabo napeto proti sredi. Potem jo pomoči in trdo zvaljaj. Če potreseš še nekoliko peska ali zemlje, strdi se ta zmes zelo, in tudi po hudem dežji se lahko po suhem sprehajaš.

— **Kako narediti, da drže iz vrč spletene posode vodo?** Na Ruskem, v Kini in v Japanu namažejo iz vrč ali slame spletene posode, da drže vodo, tako le: Vzamejo apna, ki je razpadlo na zraku v prah, in enoliko krvi. To zmesajo skupaj in pridenejo še nekoliko galuna. S to zmesjo namažejo posodo dvakrat do trikrat znotraj in zunaj.

Vprašanja in odgovori.

K drugemu odgovoru na 172. vprašanje nam piše vprašalec gospod J. S. v D.: Odgovor Barjanov se nič ne ujema z mojo pritožbo. Zemlja, v kateri mi gre pesa v evet, prerahljana je dobro, kajti namenjena je bila za vinograd in čez meter globoko prekopana. Tudi letos sem sadil peso na njivo, ki je bila nad pol metra globoko prekopana, pa vender ni bilo nič boljše. Slana pa tudi ni vzrok, ker meseca aprila pri nas tako rekoč slane niti ne poznamo. — K temu pristavljamo tudi mi, ki so nam razmere na Primorskem znane, da je bil prvi naš odgovor na to vprašanje vender le pravi, in prepričani smo, da je krivo podnebje in pa zaradi podnebja uže prevrženo t. j. degenerirano seme. Strokovnjak o pridelovanji pese Rimpas piše v Landw. Jahrbuch za l. 1876. na 31. in za l. 1880 na 191. strani, da gre pesa v seme, ako je prezgodaj ali pregloboko sejana in ako vreme rast zadržuje. Kdor pozna Primorske razmere, ve, da je tamošnje podnebje vse drugačno nego po tistih krajih, koder so peso vzgajili takšno, kakeršno imamo danes in jo hočemo imeti. To, kar je pri Trstu mesec april, je na pr. na Češkem mesec junij, a Primorec vender zato ne more pese sejati eden ali dva meseca poprej, ker potem

pride pesa vsled podnebja celó v razmere, v katerih mora iti v cvet. Ne rečemo pa, da bi na Primorskem ne mogli pese pridelovati, o tem nam za Primorsko manka izkušenj, prepričani pa smo, da je dobro seme iz krajev, koder rodi dobra pesa, poglavitna reč. Da so največ podnebne razmere o prvi rasti krive, da gre pesa v seme, dokazuje nam pridelovanje glavnega zelja po Vipavski dolini in v Furlaniji. Tudi tam ne morejo pridelovati zelja iz doma sejanih sadik, ampak pridelujejo jih po visoko ležečih, mrzlih planjavah Nanosovih. Prepričani smo, da bode tudi g. vprašalec imel dober uspeh s peso, ako kupi pesnih sadik na pr. v Logaškem okraji.

Vprašanje 204. Iz prejšnjih let se spominam, da je nekdo na Kranjskem izumil k ročnim mlatilnicam pripravo, s katero se dado ti stroji brez vsakega truda goniti. Ker je delo z ročno mlatilnico res mučno in nad vse težavno, rad bi zvedel, ali je kaj na tem ali ne, in če je kaj vredno, kedo izdeluje take priprave? Ker je bilo ob svojem času o tem brati v „Novicah“, zato mislim, da je bila reč v zvezi s kmetijsko družbo in da Vam je zato znana. (J. Ž. v G.)

Odgovor: Vsa ta reč nam je dobro znana. Dotično pripravo je izumil neki Lakota na Dovjem, a priprava ni nič vredna, kar je samo ob sebi umevno, kajti kdor bi hotel kaj takega izumiti, moral bi znati več nego čarati. Pri nas je glede strojev med kmetovalci še mnogo čudnih nazorov, zato hočemo prav na kratko nekaj opomniti. Velika večina naših kmetov je prepričana, da vsa kmetijska dela in kar je ž njimi v zvezi, more razumeti le kmet, gospod pa da je preneumen, da bi to razumel. Ker se pa rabi v kmetijstvu mnogo strojev, zato je bilo dosti bolj prebrisanih kmetijskih rokodelcev, ki so hoteli fabriške stroje zboljšati, ali pa narediti, da jih bodo laže goniti. Zlasti so to poskušali z ročno mlatilnico. Ko bi ti ljudje vedeli, kaj je „delo“, nikdar bi ne bili tega izkušali, ker vedeli bi, da je to nemogoče. Da se kako „delo“ zvrši, rabimo kako silo, primeren čas in gotovo pot. Za vsako delo, ki je hočemo zvršiti, moramo torej imeti silo, čas in pot. Ako pri eni reči kaj prihranimo, pa pri drugi izgubimo. Vzemimo vzgled: Ti popravljaš streho, 100 opek moraš znositi na streho. Vselej neseš 10 opek in porabiš za pot $\frac{1}{2}$ ure. Da vse „delo“ zvršiš, rabiš svojo silo ali moč, 10 četrti časa in pot moraš desetkrat premeriti. Hočeš li časa in poti prihraniti, vzemi namesto 10 opek vselej po 20. Delo bode eno in isto, t. j. znosil bodeš tudi 100 opek na streho, in sicer v 5 četrtih časa, in polovico manj pota bodeš potreboval, a zato bodeš moral še enkrat toliko sile ali moči porabiti. Z drugimi besedami: Prihranil si polovico časa in pota, zato si pa v polovici časa še enkrat toliko sile porabil. Tako je tudi z ročno mlatilnico. Da z mlatilnico na pr. omlatimo snop žita, moramo v ta namen porabiti gotovo silo, na pr. štiri mlatiče, kateri gonijo stroj, recimo eno minuto, in ki ob tem delu 30krat zavrte kolo. Recimo, da hočemo silo zmanjšati. Zato bode mo naredili več kolo (oziroma vinto), in stroj se bode laže gonil. Ker bode sedaj kolo večje, bode mo ga res laže gonili, a pot, katero imajo roke narediti ob vrtenji, bo večja, in zato ne bode mo mogli kolesa v eni minuti 30krat zasukat, pa tudi ne snopa v tem času omlatiti. Pridobili smo torej pri sili, a izgubili pri potu in času, oziroma pri hitrosti. Pri mlatilnih strojih je pa tudi hitrost važna, kajti ako stroj ne gre dosti hitro, onda ne mlati ali vsaj ne pravilno. Tudi priprava, katero je izumil Lakota, ima razen napake, da je sploh napačno sestavljena, tudi to, da bi se o pravilni sestavi sicer sila prihranila, a pri hitrosti bi se pa izgubilo. Pa tudi to velja le v teoriji, v resnici je pa z Lakotovo napravo stroj še teže goniti nego brez nje, ker tu sodeluje še drgnjenje, trenje i. t. d., ki vse skupaj ovira pregibanje. Pri kmetijskih strojih je le do tega, koliko en stroj dela opravi in koliko to delo stoji, in ali se izplača stroj kupiti ali ne. O tem pa hočemo o priliki kaj več pisati.

Vprašanje 205. Prosim, naznanite mi v prihodnji številki „Kmetovalčevi“ grajščine, katere so kmetijski družbi znane na Avstro-Ogrskem. (J. G. v V.)

Odgovor: Ko bi ne bili vajeni „čudnih“ vprašanj, čudili bi se temu vprašanju, oziroma gospodu vprašalcu, ki more kaj takega vprašati, oziroma zahtevati. Samo na Kranjskem nam je znanih nad 100 grajščin, katerih Vam tu ne moremo naznaniti, ker nam manka volje, časa in prostora in ker bi to nobenega izmed drugih čitateljev ne zanimalo. Ako hočete zvedeti vse avstrijske grajščine, oziroma naslove njih lastnikov, naročite si dotične adresne knjige, in dobili bode te več tisoč naslovov.

Vprašanje 206. Mlada krava, katere prvo tele sem oddal pred 8 dnevi mesarju, ne pusti se sedaj mlesti, čeravno smo jo vadili, ko je imela še tele. Kaj naj ukrenem, da kravi odpravim to razvado? (T. Š. v O. na Štajarskem.)

Odgovor: Če je krava pustila teletu sesati in se sploh takrat, ko je imela še tele, dala za seske prijeti, je znamenje, da krava ne ovira molžnje toliko zaradi drgnjenja po sescih, kolikor zaradi tega, ker hoče mleko ohraniti teletu, ki ste ga ji odstranili. To se pri mnogih kravah pripeti, zlasti pa pri mladih. Take krave se upokorijo, ako se jim med molžo ena sprednjih nog dvigne. Tudi trdijo, da postanejo krave mirne, ako se jim dene na križ precej nad repom mokra, mrzla ruta. Skusite oboje. Ako pripravite kravo, da se dá nekaterikrat mirno mlesti vsled enega ali drugega sredstva, gotovo se kmalu odvadi brcanja med molžo.

Vprašanje 207. Moja krava je dobila konci meseca julija parkljico, ko je ozdravela, pa trdokožnico. Ob zadnji boleznici dobila je tudi bolezen v vime, mleko je bilo slabo in če dalje ga manj, v enem sesku ga je popolnoma izgubila, in čuti se v njem trdina, ki pa krave ne boli. Krava bode konci oktobra storila in sedaj stoji suha popolnoma. Zdravil sem prvi dve boleznici po dr. Strupijevi knjigi, o zaraščenem vimenu pa v tej knjigi ničesar ne najdem. Blagovolite mi svetovati. (A. S. na Primorskem.)

Odgovor: Boleznici parkljice ne poznamo, pač pa trdokožnico ali volčič. Zadnja bolezen je prešla tudi na vime, in vsled nje je v vimenu ostala trdina. Vime, oziroma sesek se pa ni zarastel; vsled otekline naredila se je trdina, ki ovira izcejanje mleka iz mlečnih žlez. Kadar bode krava storila in tele sesalo, morda trdina sama od sebe preide, ker se to navadno tako pripeti. Kako pa trdo vime, oziroma sesek zdraviti, t. j. pa v Strupijevi knjigi pri boleznici „vnetje vimena“ v novi izdaji na strani 307. spodaj popisano. Prav dobro domače zdravilo zoper trdine v vimenu je to le: Naredite mazilo iz smodnika, katerega dobro s smetano udelajte; s tem mazilom nadrgnite trdi sesek dvakrat na dan prav dobro. Naposled Vam pa priporočamo vprašati živinozdravnika, ker on Vam more več koristiti, nego naš najdaljši odgovor ali pa še tako dobra živinozdravniška knjiga, katera v rokah nestrokovnjaka več škoduje nego koristi.

Vprašanje 208. Imam nekaj oral zemljišča, na katerem raste prav slaba trava. Izkušal sem uže z raznimi semeni, a dosegel nisem ničesar, ker je polno grmovja in lesovja. Ker pa rabim mnogo nastila, rad bi zasejal na to zemljišče praprot. Blagovolite mi sporočiti, kje bi dobil praprotovo seme in kako ravnati ž njim, da bi praprot zaplodil v to z drevjem zaraščeno zemljišče. (J. M. v D. v.)

Odgovor: Obžalujemo, da Vam na to vprašanje ne moremo dati povoljnega odgovora, ker o umetnem pridelovanju praproti nismo še nikdar ničesar brali in si tudi praktičnih izkušenj nismo nikoder pridobili. Semena ali prav za prav troša navadne praproti ne bode te nekjer dobili, da bi ga kupili. Najboljše je, ako plitvo podkopljete praprotovo listje, ki ima zrel tros. Ta tros se nahaja v plodnih kupčkih, ki so po obeh straneh posrednje žilice na praprotovem listu ali prav za prav

mahalu. Ti kupčki imajo v sebi neizmerno drobne mehurčke, tros imenovane. Naposled Vas opozarjamo, da praprot uspeva le po senčnih krajih, koder je kaj dobre sprsteninske zemlje ter dovolj vlage.

Vprašanje 209. Kje je dobiti enega bika in eno junico dobrega plemena? (Š. S. v Sp.)

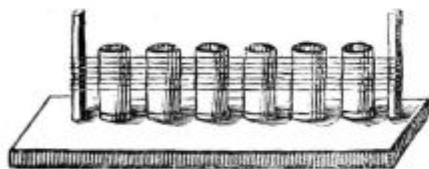
Odgovor: Izvirne bika muricedolske ali beljanske pasme prodaja kmetijska družba in razglašča to vselej v „Kmetovalci“. Beljanske bika bode na pr. prodajala v ponedeljek 27. oktobra v Lescah. Katero pleme bode za Vas boljše, to je zavisno od tega, kaj želite od svoje živine. Kdor hoče vzrejati lepe, velike vole in mu ni dosti do mleka ter najlaže prodaja živino v Trst ali na Laško, kakor na pr. Notranjei, ta naj ima sivo muricedolsko pleme. Za planinske kraje, ki prodajajo svojo goved na Koroško, Bavarsko i. t. d. in ki hočejo imeti tudi dosti mleka, za te je pa boljša rdečecikasta beljanska goved. Vam odločno priporočamo le beljansko živino, ker Vaš kraj je tak, da boste najbolj zadovoljni ž njo. Kje bi bilo dobiti kako telico tega plemena, nam pa ni znano, morda jo ima kedo izmed naših čitateljev na prodaj?

Vprašanje 210. V naših hribih raste mnogo navadnega kostanja, zato si usojam vprašati, ali bi uspeval tudi maroni? (L. V. v N. na Koroškem.)

Odgovor: Uspevanje maronija je zavisno od podnebja, kajti maroni je občutljiv za mrz. Mi Vašega kraja ne poznamo. Če pri Vas o tem nima še nikdo izkušnje, narediti jo morate torej sami.

Vprašanje 211. Ker sem se naučil izde'ovati prav fino maslo, prodam ga lahko, kolikor ga imam. Sprevidel sem, da mi sedaj veliko donaša, poprej pa skoraj nič nisem dobil za mleko. Prepričal sem se pa tudi, kolik je razloček med mlekom raznih krav. Dočim dajejo nekatere tako mastno mleko, da je veselje, dajo mi druge le toliko smetane, da komaj zaslužijo krmo. Sklenil sem izbirati za pleme le teleta, ki so od krav, katere imajo mnogo dobrega mleka. Kako moram delati, da zvem, katera krava daje boljše mleko? Svetujte mi, a prosim tako sredstvo, da je lahko doma zvršim. (J. G. v T.)

Odgovor: Najpriprostejše sredstvo je to le: Vzemite kozarcev z enoliko odprtino t. j. z enolikim premerom. Vlijte v vsak kozarec enoliko množico vode in zaznamenajte s kre-

Podoba 36.

silnim kamenom črto, do katere voda sega. Pripravite potem deščico, kakeršno kaže podoba 36. ter pritrdite na vsak konec klin. Med ta dva klina napnite vzporedno po 5 do 6 ali tudi po več niti ter postavite kozarce tako pred nje, da vrhna nit reže črto, katero ste zaznamenovali na kozarcih. Niti seveda morajo biti vse enako daleč ena od druge oddaljene. Kadar hočete mleko izkušati, vlijte je od vsake krave posebe v poseben kozarec, in sicer do vrhne niti. Čez dvanajst ur bode natančno videli, od katere krave mleka se je manj ali več smetane odločilo.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Ludvik vitez Guttmansthal-Benvenutti**, doktor prava, vitez Leopoldovega in Fran Josipovega reda, posestnik grajščin Dvor in Hotemež na Kranjskem itd, časten ud e. kr. kmetijske družbe kranjske, predsednik Radeške podružnice, umrl je 8. t. m. v Gradci. Pokojnik je bil pravi ud naše družbe od l. 1861., nekaj časa tudi glavni odbornik ter se je vedno brigal za napredek kme-

tijstva v naši deželi. Zlasti Radeška podružnica mnogo izgubi z umršim predsednikom, kateri je ni podpiral samo s pridnim delovanjem, ampak tudi z obilnimi denarnimi sredstvi. Blag spomin vrlému prijatelju kmetijstva!

* † **Aleksander Ličan**, posestnik in trgovec v Il. Bistrici, ud kmetijske družbe od l. 1873. ter dlje časa predsednik Bistriške podružnice naše družbe, znan rodoljub in napreden kmetovalec, umrl je dne 5. t. m. Blag mu spomin!

* **Konjarski odsek** e. kr. kmetijske družbe kranjske je imel 6. t. m. sejo, pri kateri so bili navzočni podpredsednik gosp. Povše in odborniki gg. Hanslik, Pirc in Seunig. Iz zapisnika seje je posneti: Poročilo o plemenjenji z državnimi žrebci na Kranjskem v l. 1890. se vzame na znanje in ukrene to poročilo prijaviti v Kmetovalci. — Ker je e. in kr. poveljništvo žrebčarske postaje v Gradci odmenilo Kranjski za leto 1891. 40 žrebcev po postajah in 30 žrebcev v zasebno oskrbo, ukrene odsek prositi, da se število za enega poveča in določi 42 žrebcev v postaje in 29 žrebcev v zasebno oskrbo. — Ukrene se vse potrebno, da bode občni zbor konjarskega odseka še to leto. — Zarad ustanovitve stalnega dirkališča v Šent Jarneji ukrene odsek pričetna dela. — Novo došlih 9 žrebcev težke pasme ukrene odsek po dogovoru z žrebčarsko postajo na Selu dati sledečim posestnikom v zasebno oskrbo:

1.) Svetini v Zirovnico 165 cm. visokega „Holofernesa“ kot drugega.

2.) Mršolu v Hraše 183 cm. visokega „Miron Carterja“ (največega in najtežega žrebca na Kranjskem, ki je bil na Angleškem kupljen).

3.) Istemu tudi od notarja Krsnika na Brdu ta mesec kupljenega 165 cm. visokega žrebca, ki pa nima še imena.

4.) Žvanu v Srednjo Vas v Bohinji 172 cm. visokega „Monte“, (ki je bil v Gradci premovan).

5.) Fistru v Prezrenje pri Podnartu 173 cm. visokega „Metalista“.

6.) Cerarju v Škrjančevo 182 cm. visokega „Lutina“.

7.) Kržiču v Vodice 163 cm. visokega Kajetana.

8.) Škoficu v Imovico 172 cm. visokega „Midasa“ in

9.) Gačarju v Dragomelj 172 cm. visokega žrebca, ki še nima imena in je bil kupljen v Idrskem na Primorskem.

* **Živinorejce na Gorenjskem** opozarjamo na prodajo plemenskih bikov beljanske pasme, ki bode v ponedeljek 27. oktobra t. l. dopoldne v Lescah na dvorišči Wuchererjeve gostilne.

* **Vipavska podružnica** je priredila dne 11. in 12. oktobra t. l. v Vipavi majheno sadno in vinsko razstavo. Zaradi premalo prostora moramo poročilo o tej razstavi za prihodnjic odložiti.

* **Zaradi kupčije z jabolki** dobila je družba letos neštevilo vprašanj, bodisi, ker je neki slovenski list napačno poročal, da bode družba to kupčijo posredovala, ali pa zato, ker je bilo letos pri nas mnogo sadja, a nič tujih kupcev. Da ni bilo prvi nas letos kupeev, vzlic temu, da v občje ni bila dobra letina za jabolka v srednji Evropi, razni so vzroki, katerih ne moremo tu pojasnovati. Prihodnja leta se bode morala kmetijska družba nekoliko za to kupčijo pobrigati. Naj omenimo, da je stalo o početku tega meseca vagon jabolk v Stutgartu 1000 nemških mark.

* **Na razglas zaradi ameriških trt** v današnjem listu med uradnimi vestmi opozarjamo vse one, ki mislijo to leto delati ameriške nasade.

* **Okrajna premovanja govedi** je priredila kranjska e. kr. kmetijska družba to leto tri, in sicer v Šent Vidu pri Zatičini, v Kamniku ter v Vipavi. Premovanje se je tako le vršilo:

O premovanji dne 27. septembra v Šent Vidu pri Zatičini pripeljali so 44 goved. Presojevalci so bili gg. Jos. Fr. Seunig, družbeni podpredsednik ter Gustav Pirc, družbeni tajnik, kot zastopnika e. kr. kmetijske družbe kranjske, in gg.

Anton Roje, posestnik v Šent Pavlu, Josip Strmole, posestnik na Virji, in Ignacij Zore iz Šmartnega kot zastopniki posestnikov iz litijskega okrajnega glavarstva. Premije za bike so dobili: A. Roje iz Šent Pavla (25 gld.), Jan. Strmole s Hudoga (15 gld.), Mih. Kastelic iz Zatične (10 gld.), Nace Rozina iz Leskovca (10 gld.) Za potne troške sta dobila po 5 gld. posestnika bikov Ant. Princ iz Zaboršta in Al. Rus iz Vel. Črešnjice. Premije za junice so dobili: Anton Ciglar iz Dola (10 gld.), Josipina Gilly iz Višnje Gore (10 gld.), Marija Hribar iz Podgabra (10 gld.), Jos. Strmole iz Virja (10 gld.) in baronica Wolkensberg iz Sela (10 gld.) Premije za krave so dobili: Franc Špental iz Grma (20 gld.), Fran Čebular iz Šent Vida, Štefan Jaklič iz Šent Vida, Lukan iz Šent Vida in Vinc. Slivnik iz Šent Vida (vsi po 10 gld.)

Ob premovanju dne 4. oktobra v Kamniku pripeljali so 29 goved. Razen gori imenovanih zastopnikov družbenih bili so presojevalci gg. M. Hribar iz Tuhinja, A. Pavlin iz Podgore in A. Svetlin iz Podboršta. Premije za bike sta dobila: Mat. Škerjanc iz Volčjega Potoka (25 gld.) in Jarnej Slapnik iz Zg. Tuhinja (15 gld.). Potni stroški v znesku 5 gld. so se povrnili Simonu Slapniku iz Spitaliča. Premije za junice so dobili: Janez Lap iz Žej (20 gld.), Fran Mušič iz Trzinja, Ana Prelovšek iz Trzinja, Ferd. Souvan iz Volčjega Potoka in Jan. Stele iz Kamnika (vsi po 10 gld.). Premije za krave so dobili: Helena Štupar iz Zduš (20 gld.), M. Benkovič iz Kamnika, Ant. Podbevšek iz Trzinja, Florijan Šubel iz Kamnika in Janez Vidmar iz Zaloga (vsi po 10 gld.)

O premovanju dne 11. oktobra v Vipavi pripeljali so 46 goved. Tudi tukaj sta bila zastopnika družbena gori imenovana gospoda, posestnike okrajne so pa zastopali gg.: Josip Ferjančič iz Budanj, Franc Habe iz Goč in Andrej Rovani s Cola. — Darila za bike so dobili: Anton Franetič iz Dolenje Vasi (25 gld.), Mat. Lavrenčič iz Vrhpolja (15 gld.), Miroslav Bajec iz Podbrega (10 gld.), Anton Franetič iz Dolenje Vasi in Jan. Trošt iz Podrage (po 5 gld.) Za junice so dobili premije: Fani Ložar iz Vipave (20 gld.), Karol Mayer iz Vipave, Jan. Majcen iz Poddrage, Josip Žgur iz Poddrage, Mat. Lavrenčič iz Vrhpolja (vsi po 10 gld.), Bernard Dolenc iz Podbrja in Janez Razpor iz Vrhpolja (oba po 5 gld.). Za krave so bili obdarovani: Matija Erjave v Vipavi (20 gld.), Mat. Lavrenčič iz Vrhpolja, Filip Vrtovec v Šent Vidu, Janez Demšar v Šent Vidu, Janez Nabergoj v Lužah (vsi po 10 gld.), Fran Škrl v Vipavi, Franja Piščanee v Vipavi, Andrej Živic v Mančah, Anton Gvardjančič na Slapu (vsi po 5 gld.).

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Vabilo gospodom družabnikom c. kr. kmetijske družbe kranjske

na

OBČNI ZBOR,

ki bode v četrtek dne 30. oktobra 1890. l. ob 1/2 9. uri dopoludne v dvorani mestne hiše v Ljubljani.

V Z P O R E D :

- 1.) Prvomestnik prične zborovanje.
- 2.) Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1889.
- 3.) Predložitev družbenega računa za leto 1889. in proračuna za leto 1891. (Račun in proračun določljata se gg. družabnikom še o pravem času, razpoložena sta pa v nadroben pregled v pisarni kmetijske družbe).
- 4.) Volitev osmih odbornikov v glavni odbor namesto po družbenih pravilih izstopivših gg. odbornikov Josipa Dekleve, posestnika v Ljubljani, Otona Detele, grajščaka in deželnega odbornika v Ljubljani, V. Golla, c. kr. deželnega gozdnega nadzor-

nika, Josipa Lenarčiča, posestnika na Vrhniku, dr. Josipa Poklukarja, deželnega glavarja, Luke Robiča, c. kr. višega davčnega nadzornika v p. v Ljubljani, Frana Witschla, deželnega nadinženjerja in dr. Maksa pl. Wurzbacha, odvetnika v Ljubljani.

- 5.) Poročila in predlogi odborovi.
- 6.) Poročila in predlogi podružnic.
- 7.) Nasveti in prosti govori posamesnih družabnikov.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1890.

Ivan Murnik, predsednik.

Gustav Pirc, tajnik.

Razglas.

Podpisana družba bode prodajala plemensko goved, nakupljeno z državno podporo, in sicer

bike beljanske (cikaste) pasme v ponedeljek 27. oktobra dopoludne ob 10. uri na dvorišču gostilne pri Wuchererji v Lescah.

Goved se bode prodajala dražbeno s sledečimi pogoji:

- 1.) Govedo se postavi na dražbo za polovico cene, katero je stala družbo, in proda se onemu, ki ponudi za njo največ.
- 2.) Kdor kupi govedo, mora je precej plačati.
- 3.) Kupec se zaveže z zaveznim listom, da vzame kupljeno govedo v varstvo svoje. Podpisana družba ni porok za nobeno reč, zato naj pa vsak, ki misli kako govedo kupiti, žival še pred dražbo dobro pregleda.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

V Ljubljani dne 15. oktobra 1890.

Ivan Murnik s. r., predsednik.

Gustav Pirc s. r., tajnik.

P. n. gg. udom podružnice c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko v Ribnici.

Podpisani podružnični predsednik vabi p. n. gg. ude Ribniške podružnice k občnemu zboru, ki bode v ponedeljek dne 20. oktobra t. l. dopoludne ob 9. uri v farovski Ribniškem.

Ribnica dne 9. oktobra 1890.

Martin Skubic s. r.

P. n. gg. udom podružnice c. kr. kmetijske družbe kranjske v Postojini.

Kmetijska podružnica Postojinska bode imela občni zbor svoj v četrtek dne 23. oktobra t. l. popoludne ob 2. uri v šolskem poslopju. Vse člane vabi k temu zborovanju

V Postojini dne 9. oktobra 1890.

predstojništvo podružnice.

Razglas

novomeške podružnice kmetijske družbe zaradi porabe družbenih strojev.

Podpisani odbor naznanja, da sta stroja za čiščenje žita pa za robkanje turščice družbenim udom ter tudi neudom na razpolaganje. Stroj za robkanje turščice se bo izposojeval iz mesta, žitočistni stroj pa ne, ampak postavljen je v porabo v poslopju gosp. Florijana Skaberneta, kateri je iz prijaznosti prevzel nadzorstvo obeh strojev in pri katerem se je zaradi njih izposojitve in porabe oglašati.

Pristojbina za porabo strojev je določena tako le:

I. Od stroja za čiščenje žita:

- a) za ude od mernika žita 3 kr.
- b) za neude od mernika žita 6 kr.

- II. Od stroja za robkanje turščice:
 a) za ude 24 ur brezplačno, čez ta čas 50 kr. od dneva;
 b) za neude 50 kr. od dneva.

Odbor kmetijske podružnice v Novem Mestu.

Št. 18139.

Razglas.

C. kr. deželna vlada v Ljubljani je z ukazom z dne 22. septembra t. l., št. 11176 tu sem naznanila ukaz vis. c. kr. kmetijskega ministerstva z dne 12. septembra 1890. l., št. 13697, naj se oddajajo pomladi 1891. leta iz državnih trtnic rezniki in ukoreninjene trte spodaj navedenih ameriških vrst vinščakom iz pokrajin, po trtni uši okuženih, na Dolenjem Avstrijskem, Štajarskem, Kranjskem in Primorskem po sledečih cenah:

1.) Tisoč reznikov Riparije sploh, Solonis ali York Madeire po 3 gold.

2.) Tisoč izbranih reznikov navadne Riparije, dalje Riparije Portalis, Pailleres in Perrier po 6 gold.

3.) Ukoreninjene trte pa brez izjeme po 10 gold. tisoč.

Brezplačno se bodo pa oddajali le izjemno, in to takrat, kadar se bodo rabili za občinske ali družbene ameriške nasade, in sicer po krajih, koder ni še takih nasadov, koder bo desetletni obstanek takega nasada zajamčen in koder se dotičniki zavežejo, pridelane rezanice oddajati po cenah, ki veljajo za državne trtnice.

Prošnje za rezanice ali ukoreninjene trte je vložiti pismeno ali ustno najkasneje do 1. novembra t. l. pri okrajnem glavarstvu v Krškem.

C. kr. okrajno glavarstvo v Krškem.

V Krškem dne 3. oktobra 1890.

Weiglein s. r.

INSEKATE

s rejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalecu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Prašičke jorkširske pasme

(85—1) razne starosti ima na prodaj

profesor **JOSIP KRISTAN** v **KOPRU**
 na Primorskem. Več pismeno ali pa ustno.

EKONOM

ki je bil dovršil kranjsko deželno kmetijsko šolo, ter je 26 let star, samskega stanu, prost vojaščine, zmožen slovenskega in nemškega jezika in ima najboljša spričala iz šole kakor tudi iz svoje dveletne prakse išče službe. Ponudbe naj se pošljejo pod naslovom: Ekonom F. T. 294 na uredništvo „Kmetovaleca“ v Ljubljano. (87—1)

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda

je posebno priporočan

(8—8)

koroški rimski vrelec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranji

Sladni sladkor

(86—1)

(izvleček iz slada ali malca)

je krepka krma za čebele

ter jo zato priporoča vsem čebelarjem v lepi zgoščeni obliki. „I. österreichische Malzextract-Brauerei Gebrüder Birkmann zu Raase in Schlesien.“ V vrčih po 4 1/2 kg. vsebine, prosto poštine, vrč zastonj, se pošilja po pošti kamor je za 3 gld. 50 kr. — Kdor naroči 25 kg. dobi ceneje. (Ob nobeni hrani čebela tako dobro ne prezimi kakor ob sladornem sladkorji.)

Zahvala.

Podpisana poškodovanca potrjujeva, da nam je c. kr. priv. zavarovalno društvo **Avstrijski Phönix na Dunaji** pri katerem je bilo najino pohišstvo zavarovano, škodo takoj cenilo in nam odškodnino z 800 gld. in 200 gld. brez vsacega odbitka tudi uže izplačalo.

Priporočava omenjeno zavarovalnico vsakemu, ter se isti toplo zahvalujeva. (84—1)

V Nadlesku pri Ložu dne 14. septembra 1890.

Ivan Keržič,
 posestnik.

Franc Baraga,
 posestnik.

Glavni zastop za Kranjsko v Ljubljani,
 Šelenburgove ulice šte. 3.

Zarad pretesnih prostorov sem prisiljen prodati

2 breji svinji in ednega mrjasca

jorkširske pasme.

Živali so po 9 mesecev stare. Cene in druge podrobnosti je zvedeti pri meni ustno ali pismeno. (80—1)

Josip Lenarčič na Vrhniki.

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevsnica za sadno drevje in vrtnice
 v Gradci.

(Ta drevsnica pripoznana kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve; **divjakov** in **podlag za pritlikovce**; **jagodnega sadja**; **lepotilnega drevja** in **grmovja, drevja** (5—18) **za drevorede itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih **ocplöev** vsih vrst sadja.

☞ Cenike je dobiti zastonj in franko. ☞

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetelni. ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga ostoji iz lastnih izdelkov in se za vsako pr. dano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (4—19)

Proda se

12 do 13 let stara čistokrvna originalna kobilica lipičanskega plemena

(Vollblut Lipizaner), ktera je imela tri žrebeta v c. kr. dvorni kobilarni v Lipici.

Konjerejci se opozarjajo na to izvanredno priliko, posebno oni, kateri si nameravajo kupiti žrebetno kobilico zlahtnega plemena. (83—2)

Podrobnosti razjasni ustno ali pismeno

Ivan Malinšek,

posestnik v Tacnji, pošta Št. Vid nad Ljubljano.

„Unio catholica“

vzajemni zavod za zavarovanje škod

na Dunaji, I., Bäckerstrasse 14.

koncesijovan vsled min sterske naredbe z dnem 28. febru-
varija 1889.

Zavod zavaruje:

Premakljivo in nepremakljivo premoženje proti škodi po požaru, strel in eksploziji — za taka zavarovanja jamčijo solidarno prvi vzajemni zavarovalni zavodi, kateri so člani razdelilnega društva vzajemnih zavarovalnic. Vsled zveze z vzajemnimi zavarovalnimi zavodi zamore »UNIO« zavarovanja v največi vrednosti sklepati in daje na podlagi te zveze svojim zavarovancem največo varnost. Vsakoletni prebitek razdelil se boče med zavarovance.

Zavod vpeljal je tudi novo, doslej še ne poznato stroko zavarovanja namreč:

Zavarovanje cerkvenih zvonov proti prelomu ali razpoku. V to stroko spadajo one škode, katere niso nasledki požara, temveč ki nastanejo vsled drugih katerih-koli slučajev. K vdeležbi v tej varovalni stroki vabijo se vsi prečastiti cerkveni predstojniki.

Tudi posreduje zavod pri prvih vzajemnih zavarovalnicah. **zavarovanje na življenje in proti nezgodam.**

Vprašanja gledé zavarovanj blagovolijo naj se podpisanimu glavnemu zastopu ali pa okrajnim gospodom zastopnikom dopošiljati.

Zastopništva po deželi oddajamo zaupnim osebam, katere se naj pismeno ali ustno pri podpisanim generalnemu zastopu oglse.

Ljubljana, meseca februvarija 1890. (82—2)

Generalni zastop zavoda „UNIO CATHOLICA v Ljubljani za Kranjsko, Spodnje-Štajarsko in Primorsko.

JOSIP PROSENC.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinarstvo!

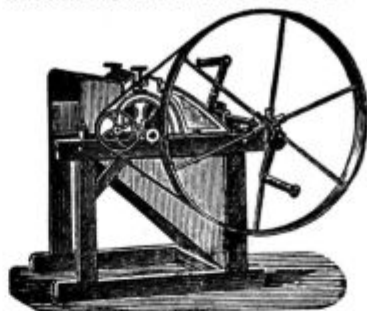
Stiskalnice in mline za oljke
Stiskalnice za grozdje in sadje
ter trtne škropilnice
Grodne in sadne mline

najnovejše se
stave in v
vseh veli-
kostih.

mlatilnice, žitoči-
stilne stroje, gepelje-
sejalne stroje, za
turščico robkati,
pluge itd. itd.

Šušilnice za sadje
in zelenjad

Šušilnice, izvrstne ter
ceno in vsake vrste po
fabriških cenah.

IG. HELLER, Dunaj (Wien), Prater-
strasse 78.

Cenike in dobre svete na zahtevanje zastoj.

(52—13)

Prekupci dobe znižane cene.

Iščejo se dobri zastopniki, kateri se dobro plačujejo.

„Ljubljanski zvon“.

(2—15)

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

Esenca za želodec

lekarja Piccoli-ja v Ljubljani je koristno zdravilo proti boleznim želodca in črev, jeter in vranice, proti zlati žili, telesnemu zaprtju, vodenici, povračajoči se grizi, kakor tudi proti glistam pri otrocih.

Kemična analiza je pokazala, da so zdravila, katera hvalisajo kot nezmotljive pripomočke proti raznim boleznim ter jih prodajajo pod kričečimi imeni, posebno balzami in kroglicje, sestavljena iz samih zdravilnih, med rastlinstvo spadajočih snovij, da v njej ni niti trohice lopatike, da ni nikako drastično sredstvo, marveč lahko in ob jednem zanesljivo, delovanje organov urejajoče zdravilo, ki organizmu nikakor ne škoduje, če se prav delj časa rabi. To esenco prodaja po 10 kr. samo izdelovatelj

Od dr. Hager-a, v Frankobrodu ob Odr in profesorja Knapitsch-a, zapriseženega sodnega kemika v Ljubljani napravljena kemična analiza te esence, pripravljene po receptu dr. Stöckl-a, c. kr. vladnega svetnika in zdravstvenega poročevalca za Kranjsko, z ozirom na najnovejše skušnje in predpise denašnjih zakonov, je za trdno pokazala, da je ta esenca sestavljena iz samih zdravilnih, med rastlinstvo spadajočih snovij, da v njej ni niti trohice lopatike, da ni nikako drastično sredstvo, marveč lahko in ob jednem zanesljivo, delovanje organov urejajoče zdravilo, ki organizmu nikakor ne škoduje, če se prav delj časa rabi. To esenco prodaja po 10 kr. samo izdelovatelj

G. PICCOLI, lekarna „pri angelu“
v Ljubljani na Dunajski cesti.

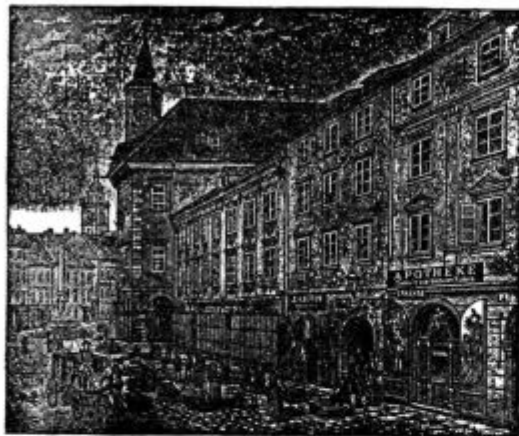
Po 15 kr. dobiva se v lekarni Sladović-evi v Novem mestu, kakor tudi skoraj v vseh lekarnah na Štajerskem, Koroškem, Primorskem, v Istriji in v Trstu. (40—15)

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 steklenicah za gld. 1-36, po 24 za gld. 2-60; po 36 za gld. 3-84; po 44 za gld. 4-26; po 55 za gld. 5-26; po 110 za gld. 10-30; po 550 za 50 gld.

Apoteka v Ljubljani

zraven rotovža

ki se tukaj z rotovžem in z Mestnim trgom v podobi vidi, je že stara čez 150 let.

Iz te apoteke zraven rotovža gosp. pl. Trnkóczyja se vsa tukaj popisana najboljša domača zdravila, kakor tudi vse druge na cegelecih napisane arcnije zmiraj frišne dobivajo. Tiste arcnije se vsak dan na deželo s poštnim povzetjem in hitro razpošiljajo.

Lekarn Trnkóczyjeve firme je pet in sicer: Na Dunaji Viktor pl. Trnkóczy, V., Hundsthurmerstrasse 113 (tudi kemična tovarna); dr. Oton pl. Trnkóczy, III., Radetzkyplatz 16, in Julius pl. Trnkóczy, VIII., Josefstädterstrasse 30; v Gradci (na Štajarskem) Vendelin pl. Trnkóczy; v Ljubljani Ubald pl. Trnkóczy.

Adresa na apoteko se glasi:

Na apoteko Trnkóczy-ja
zraven rotovža v Ljubljani.

Najboljša domača zdravila so ta-le:

Marijinceljske kaplice za želodec.

**MARIA-ZELLER
TROPFEN**
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20.

so izvrstno uspešne, kot želodec krepilno, želodec lečilno, odvajalno, bolečine olajšalno in slast do jedi oživljajoče zdravilo.

Sklenica stane 20 kr.;
tucat 2 gold., 5 tucatov samo
8 gold.

Svarilo!

Opozorujemo da se take istinité Marijinceljske kapljice dobivajo samo v apoteki Trnkóczy-ja zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani

Schupfmarke.

Apoteka Trnkóczy-jeva
zraven rotovža v LJUBLJANI
priporoča

Cvet zoper trganje (Gichtgeist)

povsem najboljše zdravilo, lajša in preganja boiečne pri skrnini (revmatizmu), pri trganji po udih, pri bolestitih v krizi in živecih, pri oteklinah, otrpnjenih udih in kit. i. t. d.

Zahteva naj se samo „dr. Maličevega cvetú zoper trganje“ s tik stoječim znamenjem. Steklenica stane 50 kr., tucat 4 gld. 50 kr.

Planinski zeliščni sirop kranjski.

za odrasčene in otroke; razkroja sliz in lajša bolečine na pr. pri kašlji, hripavosti, vratobolu, jetiki, prsnih in pljučnih bolestitih. Steklenica stane 56 kr., tucat 5 gld. Samo ta sirop po 56 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice

ne smeje bi se pogrečati v nobeni rodbini. So lahko odvajajoče, žlezo odganjajoče zdravilo pri zabasanji, glavobolu, otrpnjenih udih, skaženm želodeci, jetrnih in obistnih bolestitih, ter so na prodaj v škatuljah po 21 kr., jeden zamotek s šestimi škatuljami stane 1 gold. 5 kr.

Francova esenca za želodec,

edino prava, 1 steklenica 10 kr., tucat 1 gld., 5 tucatov samo 4 gold. 50 kr.

Angleški čudotvorni balzam,

1 sklenica 10 kr. 1 tucat 1 gold., 5 tucatov samo 4 gold.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri kravjih, konjskih in prašičjih boleznih. Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznij, kašlja, pljučnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobijo do-brega mleka. — Zamotek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gold. (20—5)

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretégo žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnjenji v boku, v krizi itd., otekanji nog, mehurnih na nogah, izvinjenji, tiščanji od sedla in oprave, pri sušici itd. s kratka, skoro pri vseh unanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenic z rabilnim navodom vred samo 4 gld.

Vsa ta naštetá zdravila se prava dobivajo
v apoteki Trnkóczy-ja v Ljubljani zraven rotovža
in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

! 100.000 !

stotisuč prav lepih triletnih smrekovih sadik
vzgojenih v najhujši burji, zatorej povsod dobro vspevajočih prodaja
tisuč po 2 gold. 50 kr.

Andrej Rovan na Colu nad Vipavo.

Kmetovalci, ki hočete z uspehom pogozdevati, ne zamudite
zlatega jesenskega časa, dokler sneg ne zapade! (81—2)

**Lekarna
Josipa Svobode**

pri „zlatemu orlu“

v

Ljubljani,

Prešernov trg.

ima vedno naprodaj skušene **lekarniške**
posebnosti ter priporoča kmetovalcem
zelo priljubljena, skoz mnogo let izkušena
in z izvrstnem uspehom rabljena zdravila
za živino, in sicer:

Živinski prašek kotobčno zdra-
vilo za konje,
goved in prašiče, ki se doda krmi. En
zavoj stoji 20 kr. več 30 kr.

Konjski cvet (restitučni fluid) za
obdrnjenje konjskih
nog kot izvrstno krepčilno sredstvo za
konje, ki na nogah slabé. Velika stekle-
nica stoji 80 kr., kdor jih več naroči,
dobi jih cenejši. (23 - 18)

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan. Pri
naročilih zadostuje dopisnica. Naslo je:
Jos. Svoboda, lekarnar v Ljubljani.

Plemenske peteline

izkušeno najboljših pasem in sicer 4 Plimouth peteline
po 1 glđ., 2 Houdan petelina po 1 glđ. 50 kr., ter enega
gosjaka Toulanske pasme za 3 glđ. prodaja

Josip Lenarčič na Vrhniki. (79—2)

Za jesensko saditev

priporočam prav lepih jablan z močnim,
zašpičenim stebлом, s pravilnimi kronami
1 komad 45 kr, 100 komadov 40 glđ.

Vrtnice visoke debelnate 1 komad 50—70 kr.

„ nizke „ 1 „ 30—40 „

Kedor več dreves potrebuje, naj si naroči za poskus 2
komada za 80 kr. (zavoj brezplačno). *Cenik na zahtevanje.*

Fr. OGOREVC, (77—3)

lastnik drevesnic pri Brežicah (Rann).

Najcenejša, najboljša, skušena rujava maža za les je

Barthel-jev izvorni karbolinej,

kateri trajno varuje

namazane ograje, skednje, skladišča, strehe, vozove, orodja, tla
pred gnjilobo, trhlenobo, gobo, mrčesem.

V hlevih karbolinej razkužuje.

1 kgr. zadostuje za 6 štirjaških metrov. Popisi pošiljajo se
zastonj. (63—10)

5 kgr. težke pošiljatve za poskušnjo po 1 glđ.
50 kr., 100 kilogr. 16 glđ. iz Dunaja.

Mihael Barthel & Comp.,

na Dunaji WIEN, X., Keplergasse 20.
Ustanovljena l. 1781.

Zaloga pri Bratih Eberl v Ljubljani.

Andr. Druškovič

trgovina z železom, mestni trg št. 10,

priporoča po zelo nizki ceni okove za okna in vrata, štorje za štokadoranje,
samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši
kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in
asfalt za tlak, kakr tudi lepo in močno narejena

štedilna ognjišča in njih po- samezne dele-

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimje mogoč ie v ma.ih urah in majhnimi
stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivaj. vsi deli za
izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za le-
sene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi n plužna železne
in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmerom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps)
za gnojenje polja. (21—18)

